

Tax Wars #10: Maakt Trump een einde aan belastingparadijzen?

Christiaan Vos

President-elect Donald Trump werpt een begerig oog op de groeiende geldbergen die Amerikaanse multinationals in belastingparadijzen als Nederland herbergen. De nieuwe president wil een kluif van 200 miljard dollar binnenhalen voor zijn infrastructuurproject. Kan hij de ijzersterke bedrijvenlobby pareren?

Heel 2016 is de OESO, hand in hand met de G20, druk in de weer geweest met het zogenoemde BEPS project. Doel: schadelijke belastingontwijking door multinationals tegengaan. Die multinationals weten via belastingparadijzen miljarden weg te sluizen zonder daar noemenswaardig belasting over te betalen. Heeft BEPS succes gehad? Vooralsnog niet, vindt Oxfam Novib. In *Tax Battles*, hun [vorige week gepubliceerde rapport](#) over *The dangerous global Race to the Bottom on Corporate Tax*, zette de organisatie Nederland nog op de derde plaats in een hitparade van de ergste belastingparadijzen – met Bermuda op 1!

Oxfam Novib zet Nederland op no. 3 in de tophonderd van ergste belastingparadijzen

Komt de redding dan van de EU? Ook die heeft zich niet onbetuigd gelaten met een nieuwe anti-belastingontwijkingsrichtlijn en voorstellen voor een Europese winstbelasting, de [Common Consolidated Corporate Tax Base](#) (CCCTB), waardoor multinationals binnen Europa niet meer met winsten kunnen schuiven. Gaat dit dan helpen? Ik ben daar zeer kritisch over en berichtte op Follow the Money eerder over deze [belastingrichtlijn](#) en de [CCCTB](#).

Zowel het BEPS project als de maatregelen die binnen Europa op stapel staan, maken het wel moeilijker om belasting te ontwijken, maar zolang multinationals de fiscale druk als groot ervaren zullen belastingparadijzen hun verleidelijke diensten met succes kunnen blijven aanbieden. Of komt daar toch in 2017 een onverwacht einde aan? Met de belastingplannen van Trump zou dat voor een groot deel wel eens kunnen gaan gebeuren.

Wat wil Trump? Als eerste wil hij de fiscale druk op multinationals verkleinen door het winstbelastingtarief te verlagen van 35 naar 15 procent. Daarmee komt de VS ver onder het Europese gemiddelde. Alleen Ierland en Cyprus zitten daar standaard onder. Maar ook het Verenigd Koninkrijk wil zijn winstbelasting op termijn naar 15 procent verlagen en misschien zelfs nog verder.

VS stimuleert belastingparadijzen

Wat heeft dit met belastingparadijzen te maken? Wel, het Amerikaanse belastingstelsel is de *key driver*

voor het succes van belastingparadijzen en daar zegt Trump verandering in te willen aanbrengen. Als vrijwel het enige land ter wereld belasten de VS aldaar gevestigde ondernemingen, grote en kleine, naar de winst die ze wereldwijd realiseren. Het huidige tarief is 35 procent, niet misselijk, maar de reeds in het buitenland betaalde belasting mag daarvan afgetrokken worden. Bovendien, en dit is de belangrijkste *feature* van het Amerikaanse stelsel: zolang de buitenlandse winsten in het buitenland blijven en daar permanent geïnvesteerd worden is in de VS nog geen belasting verschuldigd.

Het gevolg: Amerikaanse bedrijven, met name high tech bedrijven als Microsoft, Amazon, Google en Apple houden gezamenlijk zo'n 2.300 miljard dollar aan in belastingparadijzen. Dat hebben ze daar de afgelopen jaren naar toe gesluisd en deze berg kasgeld groeit jaarlijks met honderden miljarden. De Europese Unie en de Verenigde Staten zijn inmiddels in een hevige strijd verwickeld over wie over deze pot geld belasting mag heffen. Het is met name in Europa gemaakte bedrijfswinst, maar wel gerealiseerd met gebruikmaking van in de VS ontwikkelde kennis. Wie mag daar dan over heffen? Zegt u het maar.

Wie mag daar belasting over heffen? Zegt u het maar

Voorlopig heffen zowel de VS als de EU geen belasting over deze winsten, die als 'Ocean Money' op belastingparadijzen staan geparkeerd. Dat kan sinds 1997, het jaar waarin de VS het 'check the box' regime uitbreidde naar multinationals. Dit was een bewuste aanval op de fiscale soevereiniteit van Europa en bij de invoering er van is in de Amerikaanse politiek ook gewezen op het tamelijk oorlogszuchtige karakter van deze maatregel.

Toch is de maatregel er gekomen. Multinationals kunnen er daardoor voor kiezen bepaalde entiteiten onzichtbaar, dat wil zeggen: fiscaal transparant, te laten zijn voor de Amerikaanse fiscus, simpelweg door op het betreffende aangiftebiljet een kruisje in een vierkantje te zetten (check the box). Meer is niet nodig. Door het kruisje te zetten ziet de VS zo een niet een brievenbusvennootschap op een belastingparadijs niet, die is dan dus 'transparant'. Zouden ze hem wel zien dan zouden ze wel meteen belasting heffen.

Europese landen, zoals Ierland, zien diezelfde brievenbusvennootschap dan wel maar denken, hé dat is een buitenlandse vennootschap, gevestigd op een belastingparadijs. Daar mag ik geen belasting van heffen.

Het gevolg is dat de VS niet heft, want die ziet die entiteit niet, en Europese landen heffen ook niet, want die ziet een buitenlandse entiteit waar ze niet heffingsbevoegd voor zijn. Zo kunnen Amerikaanse multinationals feitelijk de belastingheffing aan- of uitzetten en creëren ze naar believen '*Stateless Income*': winst die door geen enkele staat wordt gezien als belastbare winst. Zo werkte ook de Starbucks case waar Nederland door de Europese Unie voor op de vingers is getikt.

"Pogingen om de 'check the box'-regeling af te schaffen hebben het niet gehaald. De lobby van Amerikaanse multinationals was te sterk"

Het oorspronkelijke idee dat 'check the box' voor de VS alleen maar goede effecten heeft, omdat het alleen de belastinggrondslag van Europa zou uithollen, bleek echter niet juist. Het systeem stimuleert ook het

verleggen van VS-winsten naar belastingparadijzen, door ze te verpakken als Europese winsten. Want VS-winsten zijn direct belastbaar tegen 35 procent en Europese winsten kun je vrijwel belastingvrij parkeren op een belastingparadijs.

Trump wil optreden

Dat is de Amerikaanse fiscus al lang een doorn in het oog. In 2004 is mede daarom een tijdelijke 'Tax Holiday' aangekondigd. Bedrijven konden in een zeer korte tijdspanne tegen een gereduceerd tarief van maar 3,5 procent hun buitenlandse winsten naar de VS overhevelen. Dat gebeurde op grote schaal, maar daarna zijn de kasbergen weer flink aangegroeid. In 2009 zijn in Senaat en Congres pogingen ondernomen om de 'check the box'-regeling af te schaffen, maar die hebben het niet gehaald. De lobby van Amerikaanse multinationals was te sterk.

Trump zou in één keer ruim 200 miljard dollar belasting kunnen ophalen

Trump wil nu van dit systeem af, hij wil de op de belastingparadijzen geparkeerde gelden zo snel mogelijk integraal belasten. Hij heeft aangekondigd in 2017 10 procent belasting te zullen gaan heffen op deze buitenlandse winsten. Dat doet hij op een andere manier dan in de genoemde Tax Holiday in 2004. Deze is niet vrijwillig, die 10 procent belasting wil hij hoe dan ook heffen, of de gelden nu daadwerkelijk naar de VS worden teruggehaald of niet. Hij zou daar in één keer ruim 200 miljard dollar mee kunnen ophalen, een flinke pot geld om zijn verkiezingsbelofte de Amerikaanse infrastructuur te gaan repareren mee te financieren. De EU geeft hij hiermee het nakijken.

Het verplichtende karakter van deze heffing, het doet er niet toe of het geld daadwerkelijk naar de VS wordt overgebracht, doet vermoeden dat Trump dit ook structureel wil invoeren. Binnenlandse winsten belasten tegen 15% en buitenlandse winsten tegen 10 procent, waar ze zich ook ter wereld bevinden. Is dat dan het einde van belastingparadijzen? Waarschijnlijk niet direct. Zolang het gemiddelde Europese winstbelastingtarief een stuk hoger ligt dan deze 10 procent, hebben multinationals een belastingparadijs nodig om geen hogere Europese winstbelasting te moeten betalen. De Zuidas is voorlopig nog wel in business.

Maar het geeft wel extra druk op Europese lidstaten om hun belastingtarieven nog eens tegen het licht te houden met mogelijk alsmaar dalende belastingtarieven tot gevolg. Uiteindelijk zullen de winstbelastingtarieven dan zo laag zijn dat belastingparadijzen geen nut meer hebben, dan sterven ze vanzelf uit. Of is de wereld dan één groot belastingparadijs voor multinationals geworden?

Dit artikel krijg je cadeau van Follow the Money.

Diepgravende onderzoeksjournalistiek kost tijd en geld. Steun ons en

[word lid](#)

